

ÄFO Väner-Möckelns informationsmöte för jägare och markägare

Älgförvaltningsområdena är skyldiga att vartannat år ha informationsmöten för jägare och markägare. Vårt område ser det som naturligt att ha dessa årligen för att informera om aktuellt läge och få in synpunkter från enskilda.

Tisdagen den 6 oktober var det dags för årets upplaga som sedan tidigare var i Björneborgs Folkets Hus. En bra och prisvärd lokal med bekväma stolar. Kan vara skönt om man upplever någon talare som alltför långrandig.

Först ut på banan var jägarrepresentanten Lars Eriksson, ordförande i ÄSO Södra E 18 som hälsade välkommen och presenterade programmet.

Älgförvaltningsgrupper hos Länsstyrelsen

Sedan tog Henrik Nyström över och refererade det möte som alla Värmlands Älgförvaltningsgrupper varit kallade till på Länsstyrelsen 26 september. Vi hade där redogjort för ägläget, avskjutning, erfarenheter från spillningsinventering samt kommenterat den nya ÄBIN som genomförts i vårt område i våras. Han konstaterade att om spillningsinventeringen ska vara ett bra och pålitligt verktyg så måste de som utför den vara tillräckligt utbildade för uppgiften. Vårens inventering gav klart intryck av att så inte varit fallet inom ett område. Att få in felaktiga siffror är inte till någon nytta. Uppgifter om 78 älgar/1 000 ha i vargrevir är nog inte helt trovärdiga. Sådana här data ställer till mer problem än de skapar nytta.

Han tog också upp synpunkter beträffande året ÄBIN som påstås ha genomförts på ett ÄFO-område på 97 300 ha. Enligt områdets, av Länsstyrelsen godkända plan, omfattar Älgförvaltningsområdet 78 095 ha. Alltså en viss diskrepans. Området har 26% färsk beteskador men remarkabelt dåligt markutnyttjande vad avser tallföryngring dvs där man bör plantera tall planterar man inte tall. Andelen tall i ungskogar är bara 3%. Det blir ju självfallet svårt att hantera statistik på ett vettigt sätt när det handlar om så få träd. ÄFO-gruppen har ställt frågor om var man egentligen har genomfört inventeringen för att kunna dra slutsatser men inte fått något svar. Kartorna har inte lämnats ut trots begäran.

Älgstammen i Värmland

Johan Stedt tog över och presenterade en mörk bild, dvs. ägläget i Värmland under rubriken "Älgstam i utförsbacke".

Han konstaterade att tilldelning i planerna samt genomförd avskjutning dyker kraftigt neråt på länsnivå. Problemet är att även om planerad avskjutning/tilldelning minskas så gör man det hela tiden med flera års eftersläpning. Endast 63 % av planerat antal älgar sköts 2014. Endast 11 % av Älgskötselområdena håller sig inom sina planer. Felet är alltför rundligt tilltagen tilldelning i såväl Älgskötselområdenas som Älgförvaltningsområdenas skötsel- och förvaltningsplaner. Väner-Möckeln anses ha tagit fram en realistisk plan som förhoppningsvis kan uppnå sin målsättning. Förra året klarade varken Skagerns ÄSO eller Västra Degerfors detta.

Men även inom vårt ÄFO har avskjutning fått minskas. Från 326 till 199 älgar under tre år. Inom en del av området, ÄSO Visnum Visnums-Kil har en planerad minskning av älgstammen skett. Där planar man nu ut på en avsedd lägre tilldelningsnivå. Men två områden har under förra året bara kunnat jaga kalv. Och denna situation gäller även i år. Orsaken där är vargreviret Vismen. Även ÄSO Skagern påverkas av vargförekomsten. I norra delen av området är kalv sällsynt. Likaså påverkas Visnum Visnums-Kil då det blir alltmer frekventa vargobservationer. Ända ner i S Råda blir det vanligare med vargobservationer.

På länsnivå så är tyvärr årets tilldelning högre än förra årets avskjutning. Detta i ett läge där älgstammen minskar i länet.

Johan gav oss beröm för vi skjuter mer kalv än vuxna. Det är ju räntan på kapitalet vi ska ta ut, inte göra av med kapitalet om vi vill ha kvar

En allvarlig Johan Stedt talar om älgläget i Värmland.

Om vi ser på verksamheten inom Älgförvaltningsområdena så styrs 8 av 10 ÄFO av Stora Enso/Bergvik skog som har ordförandeposterna. Tyvärr är det inga jägarrepresentanter som anmäler avvikande mening i samband med godkännande av planerna. Därmed biträder man ambitionerna att ha en för hög avskjutning. Jägarrepresentanterna i såväl ÄSO som ÄFO måste ta ansvar och vara aktiva i de områden som har en allt för låg älgstam. Sedan är det ytterst Länsstyrelsen som ska granska planerna och godkänna dem. Inom Vänerbygden och Väner-Möckeln så är det privata skogsägare som innehar ordförandeklubban.

Ett klart problem ihop med allt för höga avskjutningstal är naturligtvis vargen. Men vargförekomsten ska hanteras och tas hänsyn till i planarbetet.

Ett grundproblem beträffande bristande samsyn mellan jägare och vissa större markägare om hur stor älgstam vi kan ha och måste ha för att kunna jaga är fodersituationen.

Johan visade klart och tydligt på att naturligtvis har det betydelse hur mycket älg det finns för den procentuella bedömningen av skogsskadorna. Finns det över huvud taget ingen älg så blir det inga älgbetesskador. Men större betydelse har tillgången på foder. Rikligt med foder ger mindre allvarliga skador. Problemet är i grunden ett skogsskötselproblem. Med bättre skogsskötsel kan vi ha en betydligt större älgstam och få ett mer diversifierat och totalt större intäktsutbyte av älgstammen.

Efter denna för älgstammen dystra Värmlandsbild så blev det dags för kaffe som var och en fick betala för. Älgförvaltningsgruppen har inga ekonomiska medel för träffarrangemang förutom att vi får lokalen betald. Nu var det Västgöta-bagarens goda bullar och Folkets Hus kaffe som fick pigga upp.

Efter kaffepausen, då en del försvann, så var det dags för Tore Bengtsson att ta talarstolen i besittning.

Att sköta skog på bra sätt

Tore arbetar för Vadsbo Skog ett skogsföretag med bas i Västergötland. Man har en hel del leveranser till Bäckhammar och kan då ta specialsortiment, ofta av klent virke, som returlast till sin verksamhet. Tore har en bred bakgrund inom skogsförvaltning och har bl.a. arbetat inom storskogsbruket.

Han gav en bra information om hur man kan klara balansgången mellan älg- och skogsproduktion. Nyckeln är naturligtvis att minska betesskadorna. Vägen dit är inte genom att plantera tall och skjuta alla älgar utan genom att se till att det dels finns tillräckligt med oskadade tallar vid olika tidpunkter i trädproduktionscykeln och tillräckligt med foder. Det uppnås inte med plantering. Istället bör man satsa på sådd av tall. En naturlig metod är då att lämna täta fröträdsställningar. Betydligt tätare än vad man oftast gör idag. Detta ska sedan kombineras med markberedning. I vissa fall så kan man behöva komplettera med sådd, antingen manuellt eller maskinellt.

Tore visade upp lite kalkyler på de direkta kostnaderna för plantering resp. självföryngring/sådd. De talade sitt tydliga språk. Plantering är inte billigast. Med sådd, antingen genom självföryngring eller genom mänsklig/maskinell insats, så kan man få 40 000 plantor. Det räcker både till skogsproduktion och till älgbete. Hans råd var sedan att avveckla fröträden när plantorna är ca 30 cm höga. De avverkningssskador som då uppstår hämtar sig plantorna snabbt ifrån. En i publiken invände "att då blir det ju en avverkning till och kostnader för denna". Svaret kom blixtnabbt:

"Fröträdsställningen växer kraftfullt under de år den står kvar och ger bra kvalitet. Det betalar sig".

Ett viktigt råd var sedan att göra sen röjning. Kanske brunnsröja närmast de plantor man vill ha kvar. Den röjningen ska göras i midjehöjd så kan de plantorna producera älgfoder. Man kan gärna blanda trädslag under uppväxten. Sen röjning ger både foder men också bättre virkeskvalitet genom självavkvistning.

Christian Sundby, ÄFO:s ordförande och ägare till Krontorp, gav exempel på att synsättet fungerar. Han hade på försommaren en skogskväll där Tore och Johan gemensamt visat på hur skogsbruk och vilt kan samsas på marken. På Krontorp är skogsskadorna små. Och man har både älg och tall.

Åldersbestämning älg

Nästa punkt på var att Henrik Nyström informerade om hur man åldersbestämmer älg genom att såga tänder. Viktigt är att man får in kompletta underkäkar. De ska naturligtvis vara flådda. Detta hade en gång inte stått klart för en inlämnare vilket inte förhöjde arbetsglädjen. Men när de är flådda och det mesta köttet avskrapat så är det bara att hänga upp dem i friska luften så de får torka. Att vara vänlig nog att koka käkarna förstör tandcementen där man kan se årsringarna. Käkarna sågas genom 4:e kindtanden med ett lutande snitt, poleras och granskas i mikroskop. Sedan ordnar vi till med en information om varje bedömd älg med uppgift om vilket djur det är, datum, vikt och ålder. Detta under förutsättning att inlämnaren har gett oss grunddata.

Så kom vi till kvällens sista punkt där representanter för ÄSO:na S E 18, Lusasken, Visnum Visnums-Kil och Skagern informerade om den kommande älgjakten. ÄSO V Degerfors-Karlskoga lyste med sin frånvaro så där fick Christian läsa upp information från mötet i maj där ÄFO behandlat deras skötselplan.

Sedan var det dags för avslutning med applåder för föredragshållarna och arrangören, Lars Eriksson.